

erkjender naturligtvis — man har jo i en Række af Aar, og ganske vist med fuld Ret, erkjendt det for at være nødvendigt — at vi til enhver Tid maae gjøre, hvad vi formaae, efter de til enhver Tid bestaaende Anskuelser, for at fremme Dplysningen i Landet og i specielle Retninger give bestemte Anviisninger paa at komme Underviisningen til Hjælp ved Staten. Det er givet, at, siden vi have faaet Grundloven, have vi i rigt Maal forøget de Midler, hvorved vi have søgt at fremme den Dplysning, som skal foregaae gennem Almue-skoler og Borger-skoler. Som Følge deraf kan jeg godt forstaae, at de Herrer sige til mig, at vi maae begrænse os til disse Pensioner og til Alderstillaegene med Hensyn til vore Bidrag til Skolefonden; vi ønske blot at holde os paa det Spor, som nu engang er lagt gennem Loven af 1856. Lad os altsaa hjælpe paa den Mangel, som er tilstede, ved at give en almindelig Bestemmelse om, at Bidragene, istedetfor at de tidligere kun kunde lignedes med 24 p, nu skulle kunne lignedes med 32 p eller 36 p. Ja, alt dette forstaaer jeg meget godt, og aabenbart vilde man paa denne Maade komme Communerne mere imøde. I principiel Henseende er der ingen Uenighed tilstede mellem de Herrer og Ministeren; jeg kan overmaade godt forstaae den Maade at tænke paa; men jeg troer rigtignok, at enten skulle vi tage Lovforslaget, som det her foreligger, eller ogsaa skulle vi følge den anden Bet. Det forekommer mig, at, naar vi ville gaae videre og i det Hele taget reformere paa Skolesagen, maa man være bange for, at det One tager det Andet med sig, saa at vi ikke blive færdige; men deraf vil Følgen blive, at man fra andre Sider maa søge at faae Underbalancen dækket.

Th. Nielsen: Ja, jeg har kun et Par Bemærkninger at gjøre, og det er først, at jeg maa betragte det som meget uheldigt, om vi ved dette lille Lovforslag vilde give os til at stoppe Guller i vor Skolelovgivning; thi hele vor Skolelovgivning er jo dog Productet af en anden Tid end den, som nu eksisterer, men den er dog mærket og bødet af den Tid, som nu er, og skjøndt jeg ganske

vist ikke betragter den som heldig, saa betragter jeg den dog ikke som saa uheldig, at det ikke skulde kunne gaae med den 1 eller 2 Aar endnu, og fremfor Alt maa jeg ønske, at vi maae faae No til en ny Skoleordning, som kan udgaae af den nyere Tid; men det er det, vi savne, og da Sessjonen er saa langt fremrykket, mener jeg, at det vil være en yderligere Grund til at lade være nu at kaste et saadant brændende Spørgsmaal ind. — Den næste Bemærkning er den, at jeg meget gjerne vilde have Loven forandret derhen, at vi strøge f. Ex. de 2 sidste Linier i § 1, saaledes at de 50,000 Rd. ikke bleve fradragne Pensionsbyrden alene, men overhovedet fra Alt, hvad der udgives til Skoleformaal, som er nævnt i Loven af 8de Marts 1856; med andre Ord, jeg vilde foretrække Ministerens oprindelige Forslag fremfor dette, fordi det er mindre organikatorisk, og fordi jeg betragter det kun som midlertidigt; thi enten det nu kommer til at gjælde i eet, to eller tre Aar, er det dog en midlertidig Lov. Det var kun disse Bemærkninger, jeg vilde gjøre.

Madsen: Den ærede sidste Taler sagde, at han ikke vilde stoppe Guller, men den, der har ringe Evne, kommer tidt, naar han ikke vil stoppe Guller, til at gaae barfodet; jeg troer, det er rigtigere at stoppe Gullerne end at slide, saalænge der er en Stump tilbage. — Den høitærede Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet har sagt, at mit Forslag om Hjælpeleererne kun var en Fremtidstank, men jeg vil gjøre den høitærede Minister opmærksom paa, at Lovforslaget begynder med de Ord: „Hvor Saadant gjøres fornødent“. Disse Ord henlede Tanken deels paa, hvad der allerede er fornødent, og deels paa, hvad der i Fremtiden kan blive fornødent, men hvem er det, der skal bedømme, hvad der er fornødent? Det er ikke Rigsdagen, men Skole-raadet, og det er det Farlige ved hele dette Forhold. Var man derimod gaaet den Bet, at man havde sagt: Hvergang Skoleraadene faae Underbalance, og de ikke have ordinaire Indtægter til at dække den med, maae de fremkomme med Begjæring til Kirke- og Underviisningsministeriet, og det Spørgsmaal skal